

I M A G O

9

Serenissimi ac Inuictissimi

VLADISLAI IV.
REGIS POLONIÆ.

MAGNI DVCIS LITHVANIÆ,
Ruffiæ, Pruffiæ, Mafouiæ, Samogitiæ, Liuoniæ, Czer-
nichouiæ, Smolensciæ; nec non Suecorum,
Gothorum, Vandalorumque Hæ-
reditarij REGIS.

*Magno cum totius Europæ luctu, implacabili
fatorum lege extincti.*

Viuvis Regalium Virtutum Coloribus
ad exemplum seræ Posteritati

P E R

M. SEBASTIANVM FABIANVM STRIEWICZ,
*In Almâ Academiâ Cracouiensi Coll: Min. Lingue Græcæ
Ordin: Professore*

E X P R E S S A.

ANNO DOMINI, 1649. 16. Ianuarij.

CRAC. In Officina Francisci Casarij, S. R. M. Typographi.

E. XXVIII 348

V E M ad miraculum & exemplum posteritatis, magno Reipub. Polonæ bono, omnibus iam suaptè natura in deterius vergētibus, desuper accepimus; non sine graui dolore parentamus Regi, VL ADISLAO IV. Vixisset ille vtinam diutissimè, qui vitam Gentis Polonæ quæ vera gloria est, in tantum produxit, vt fatis & omnia absumentem exemerit vetustati. Vixisset perpetuò, quo imperante tot expetitam sæculis, auream vidit & senlit ætatem Polonia. Magnum profectò inconstantia ac vicissitudinis rerum humanarum dedere fata argumentum, cum vnius interitu ita pacatas & tranquillas Patriæ nostræ res turbauere, vt quasi iam nihil solatij nobis reliquum vellent. Fruebamur altâ vsque ad inuidiam exterorum pace, en verò vixdum debitum cælo reddidit spiritum, conscribebamus milites, centuriabamus cohortes, signa attollebamus, vnâ vocem ad arma ad arma ingeminabamus. Viuebamus securi de nobis, securi de Republica, & tanto Rege vigilante, in vtramque aurem dormiebamus, cum de repente illo sublato, metus, pavor, trepidatio succedere. Spectabamus quasi è portu finitimos reciprocis bellorum æstibus nunc huc nunc illuc iactari, & iam Deo Optimo Maximo

gratias agebamus, iam felicitatem Serenissimi Regis nostri debitis laudibus prosequeremur: en verò nescio quæ tam inimica rebus nostris tempestas, malaciam conturbavit, & sublato Nauarcho, nauem Reip. ad infamem Scyllam & Charybdim allisit. O deplorandâ conditionem humanam! ô infirmum & ad quemlibet casum pronum bracteatae felicitatis statum! Quis in contemplatione tantarum rerum defixus calêtes tenebit lachymas? quis dulci recolens præterita recordatione tempora, mærore non contabescet? quis spectando Regem felicissimum, prudentissimum, victoriosissimum, Regem semper Augustû, ex throno Regali in sepulchralem translatus Vnam dolore non ringetur? Ecce caput illud quod Regiâ redimitum coronâ, Solis instar quaquaversum radios spargebat, à cuius nutu iussa gentes ac populi expectabant, funestam resolutum in mortem mouere se non potest. Ecce victrices ac triumphatrices manus, ex quibus copiosius quâ ex aurifero Pactolo munificentiæ ac liberalitatis flumina in omnes promanabant, clausæ, coarctatæ, omnem beneficiorum spem præcludunt. Ecce infractum pectus, fortitudinis domicilium, amicorum Ara, afflictorum portus, omnibus quibus natura humana damnata est miserijs, patens ac refferatum. Ecce totum illud corpus Regiarum virtutum sedes ac officina, in quo inuictus ille spiritus 53. annis mansit, iacet exangue, inerme, pallidum. Accede nunc Serenissime IOANNES CASIMIRE Rex Poloniae, simul cum Serenissimo Principe CAROLO, & Vestrum amantissimum Fratrem, vt Deiphobus Hectora suaueolentibus Thymiamimatis illinite. Accede

Sere-

Serenissima LVDOVICA GONZAGA tanti con-
sors Regis, & vt quondam Arthemisia charissimum Mau-
solum Tuum, affectu pio prosequere. Vos Senatores E-
quitesq; Poloni, quos tanto Regi honores decernatis, co-
girate. Vos Martisalumni, generosa Bellonæ propago,
arma, aquilas, vexilla, omnes exuias, omnia spolia, sed
inuersa & præpostera inter funebres apparatus collocate.
Accede & tu totius Christinitatis antemurale Polonia, &
exporrectis vlnis, Regem ac Parentem tuum extremum
complectere. Sed prô mirabilem rerum metamorphosim!
quam Te Tibi longè dissimilē conspicio. Antea magnifi-
cam triumphalibus coronatam lauris, nunc Apij & Rha-
mni frondibus deturpatam; antea pictâ & versicolore mē-
bra tectam toga; nunc pullâ arithracinâ semilaceram: an-
tea cum terfelici illo manipulo, in quo arctissimo pax cū
libertate colligata erat nodo; nunc cum ferali cupresso: an-
tea inter populi plausus & festiuas congratulationes Or-
bis, cælo caput inferentem; nunc inter gementium & plo-
rantium suspiria ad terram ipsam procidentem. Heû
quam tragicos mille artifex apparatus adinuenit dolor.
Accede ad extremum & tu Academia, ac tuarum
legum vindicis, tuarum libertatum assertoris, tui prote-
ctoris, & instauratoris munificentissimi, sacros manes ve-
nerare. Sed quod genus officij ad hoc vltimum obse-
quij munus inuenies? Quod in sepulchralem Augusti
Cæsaris Vrnâ quisque Romanorum ciuium vel vnam
lachrymulâ infundere potuisset, magnam in eo felicitatis
ponebat partem; Tibi credo palmam hac in parte præri-
peret, quem ad fletum natura formauit sexus sequior.

Quod ad interitum Regis Ægyptij luto caput & cineribus deturparet, nudatisque pectoribus plangeret populus, erat maximi amoris argumentum: Tu quia nihil citius arefcere lachryma nosti, frustra conquireret talia affectus Tui documenta. Quod post mortem Aureliani Cæsaris, qui non imaginem eius domi suæ haberet sacrilegus haberetur: id demum est ad quod Te tua obligat pietas. Imaginem tui Parentis (curenim non sic eum apellem à quo vitam accepisti) sed viuam id est in pectore atq; memoria recenti exprime. Et quoniam hæc est vera magnorum Heroûm imago, quæ non tam lineamenta corporis quàm animi adumbrat; faciam ego, quod pietas debita suadet, rudi licet, & nondum in tam sublimi materia exercitato penicillo, imaginem viuam mortui adumbrabo. Dum quis fuerit Sereniss: Rex VLADISLAVS, quibus virtutibus Regnum Poloniæ promeruerit, & quomodo illud pacis & belli tempore administrauerit ostendam.

Reges eligere non accipere Polonis rarâ gentium hac ætate consuetudine, ita proprium & ad incrementum boni publici proficuum semper fuit: vt licet in capessendis Regni fascibus, magnas Regum sanguis partes sibi vendicauerit, tamen nisi communi omnium assensu & suffragio fultus, regnauit nunquam. Hinc tanta Regum apud Polonos dignitas ac maiestas, vt qui Regibus imperare possint, pares iudicentur. Quamquam Regibus regnant qui liberis ciuibus, apud quos non Senatum modo Regum confessum, sed quemlibet conuentum affirmare possis. Ergo felicissima Iagellonum stirps, quæ hinc Regum sanguine, illinc liberorum ciuium adaucta suffragijs,

gijs, ita genti huic præfuit gloriōse, vt nunquam acceptorum ex illa Regum eam pœniteret. Illi quod Lithuania excusso gentilitatis ac paganismi iugo, & veram fidem Romanam acceptarit, & Regno huic florentissimo semel iuncta tam arctè adhæserit; vt neque grauissimi nouercantis fortunæ insultus, neque placidi blandientis afflatus, eam disiunxerint ac separarint, debet. Illi quod Prussia à Crucigeris recepta, & à quo abscefferat, eidem Regno restituta est, in acceptis refert. Illi quod literæ, artes, ac disciplinæ, quod ingeniorum cultus, humanitas, ac polities, sub frigido hoc Septentrionalis Vrsæ polo colitur, adscribit; adeo vt dono quodam prouidentia Diuinæ data esse genti huic videatur, quæ ex tenebris in lucem produceret, atque orbi vniuerso admirandam, fastis infereret immortalitatis. Nam si libet res paulò altiùs introspicere, & antiquum Sauromatum statum recolligere, quis nescit, armis quidem illos promptos ac expeditos, vt qui omnibus finitimis terrori fuerint, humanitate verò, beneuolentia, ingenio, tantò inferiores extitisse; quantò vastis solitudinibus, & abditissimis nemorum interclusi recessibus, ab omni commercio, societate, literis remotiores erant. Recognouit hoc ipsum tot ante sæcula Romanæ Sapientiæ Oraculum Seneca, in frigora & Septentrionem vergentibus immansueta ingenia esse suoq; simillima cælo affirmans. Et profectò nunquam tanta cum sollicitudine maiorum nostrorum facta conquireremus, nunquam consepultam magnorum Heroum memoriam, ex eorum monumentis erueremus, si quæ perennem rerum præteritarum conseruassent memoriam literæ, à primis
Regni

Regni huius initijs in animis nostris viguissent. Ex falce ac aratro quæstum capere, feris venâdis operam dare, hostium impetus propulsare, maxima cura fuit. Ergo relictis muris, procul ab urbibus in late patentibus campis, unde & inuadentes promptius reprimere, & aduentantes liberius speculari possent hostes Maiores nostri domos erigebant; quasi cælo teste quidquid aggrederentur agerent. Et miramur toties in eos vibrasse stylum externos, quosque armis non possent calamo prouocasse? Quid verò facilius erat quàm hos, qui nihil minus quam literas norant, ut cuiusque animus ad malum pronus fuit, oratione persequi ac in odium apud omnes adducere. Hoc humanæ imbecillitatis argumentum est, ut deteriora sequi, sic vitia magis quàm virtutes in aliis notare, hasque lippientibus, illa linceis oculis perlustrare. Atqui omnia in principijs parua fuere, ex paruis curâ ac industriâ hominum ad eam quam præferunt amplitudinem peruenere. Nulla gentium cum exordio perfectionem vidit, nulla Rerum pub. à principio aliàs ante caput extulit, nulla ad politiem, ad cultum animi, nisi à barbarie aspirauit. Scilicet ad perfectionem per gradus itur. Quantò maiorem nos cum Vobis è Iagellonia Stirpe propagati Proceres, tum tibi D. Iagello agere & habere debemus gratias. Tu ad quod miraculo sub Miecislao perduci debebamus sponte fidei dogmata, expulsa idololatria disseminasti, & Apostolico munere defunctus, plurimos è fonte baptismatis leuasti. Tu alterâ fortissimorum militum inuictas Phalanges, ad hæreditarios interea temporis Regni huius hostes, Ordinis Teutonici debellandos; alterâ sapientissimorum virorum ad pro-

ad profligandam barbariem magnum numerum portâ introduxisti. Tu quod in maxima felicitatis parte reponimus, semina quædam & fundamenta Regum ac Monarcharum amplissimi huius Regni iecisti; quibus productos foris imperij limites, comparatam opum ac diuitiarum ingentem copiam, extinctos innumerabiles hostium exercitus, coercitam orbis archypiratæ turgescentem dominandi libidinem, tot gentium ac populorum societatem, tanta virtutis, pietatis, atque honestatis augmenta ac incrementa, adscribimus. Nam quis quæso pacificam maris Balthici possessionem, antea nobis vt difficilem sic maximè formidabilem? quis tot emporia celeberrima, tot vrbes amplissimas, tot munitiones fortissimas Regno huic adiunxit? adiunxit tanto non indigna proles Parente Pijssimus CASIMIRVS. Quis felicem illam & amænissimam Borussiam ab iniustis possessoribus vindicatam in fidem Regni asseruit, atque firmam possessionem illius Prouinciæ nobis reddidit? reddidit felicissimus D. Iagellonis Nepos SIGISMVNDVS. Quis tot ac tantis à nobis dissitam spatijs, & protracto in immensum mari, longissimè remotam Liunioniam, primò quidem propter varias variorum prætensiones, copioso inter se decertantium exercituū respersam sanguine, postea vltro etiam ad societate & fidē recurrentē arctissimo, non dico societatis sed necessitudinis vinculo copulauit? copulauit bello & pace, æquè felix ac secundus Pronepos Tuus D. IAGELLO Augustus. Quis amplissimas illas & latissimas Seueriensis Ducatus possessiones, de quibus tot ac tantæ multis sæculis controuersia, non ex codice desumptis legibus,

B

sed

sed vagina exemptis discernabantur mucronibus, domita
primo efferâ ac fœdifragâ gente Moschorum Rursiæ ac
Lithuanix adiecit? adiecit Pijssimus Iagellonis Abnepos
D. SIGISMUNDVS III. In tam vberè & copiosa
virtutum messe, in tantis Reipub. Polonæ non sine maxi-
ma apud remotissimas gentes laude incrementis. in hac
Iagelloniæ Stirpis, in Regnum hoc propensione, quid spe-
rare aut expectare vnquam licuit, quod non ad salutem ac
incolumitatem ciuium, ad bonum publicum promouen-
dum, ad Regni huius felicissimos ordinaretur successus?
Ita est; sperauimus: & votorum compotes ac rei facti,
cùm Deum Opt: Max. ex cuius manu tam copiosi benefi-
ciorum promanârunt fontes, supplicibus deprecabamur
animis, tum vt hoc perpetuum Reipub. nostræ, ciuibus, ac
populo Polono foret, optabamus. Cum ecce nouis ac
nouis desuper in nos fluentibus gratijs, ex hac ipsa Stirpe,
ex hac radice pulcherrimum surculum enatum accepi-
mus Serenissimum **VLADISLAVM IV.** Quæ tunc
mens? quæ cogitatio? quis vestrorum animorum sensus
fuit ô Poloni! cùm felicissimus ille & optatissimus rumor
per omnes florentissimi huius Regni Prouincias ac Regio-
nes percrebuit, Serenissimam **ANNAM AVSTRIA-**
CAM, tot Cæsarum ac Imperatorum Romanorum Pro-
neptem, Neptem, Filiam, tot Principum ac Regum Chri-
stianorum Sororem & consanguineam ex Serenissimo **SIG-**
ISMUNDO III. Poloniæ & Sueciæ Rege, hunc ipsû
cuius mortem deploratis, suscepisse **VLADISLAVM.**
Alij quodeo tempore quo latè patentes odoriferis campi
flosculis, opaca profulis quaquauersum comis nemora,
ridentia

ridencia viridi prata gramine, ipse æther tot diuersarum
auium ad mirabilem harmoniam composito concentu,
ipsum cælum, quasi postlimio redeuntibus lucis incre-
mentis adauctum, ad nouam lætitiā genus mortalium
inuitaret, nil nisi felix, faustum, ac prosperum ominaban-
tur. Alij quod eo rerum in nostra Repub. statu, quo non
tantum ab externis & finitimis hostibus immunes, sed e-
riam à simultatibus & dissensionibus domesticis liberi, au-
rea pace fruebamur, clausurum aliquando Ianum & paca-
tissimè regnaturum affirmabant. Alij quod incendium
fortuitum nocte ipsam natiuitatem antecedente magnam
partem arcis Cracouiensis absumpsisset, nouum Alexan-
dram Europæ datum, quem non aliter atque illum ma-
gnum Orbis domitorem, ignis qui Dianæ Ephesinæ tem-
plum absumpsit, clarissima Heroicorum factorum luce o-
mnes vniuersi partes illustraturum prædixerit, proclama-
bant. Nec vano profectò omine: celeres enim in virtuti-
bus ac heroicis factis progressus, ipsa vota anteuertere vi-
debantur. Ac primum in ætate illa teneriori, quæ nisi ho-
nestissimis artium disciplinis excolatur mancam, & neq;
ad societatem ciuilem, neque ad regimen publicum aptā
vitam facit: quis non ingenium, verecundiam, modestiam, gra-
uitatem, atque generosum illum animum, qui ad ardua
semper aspiraret, mirabatur. Erat omnium iudicio D. S. I-
GISM VNDI III. aula, nihil aliud nisi templum piera-
tis, domicilium honestatis, sedes ac Regia temperantiæ,
innocentiæ, virtutumque omnium; adeo vt ad eam tan-
quam ad Lydium lapidem magnorum Heroum filij explo-
raturi, quantum in virtute profecissent, accederent. Pro-

fuit tamen multum Regiæ indoli ad virtutis ac sapientiæ
iter, vt promptè arripiendum sic feliciter decurrendum,
felix ob tantum discipulum GABRIEL WLADY-
SLAWSKI, vir de literis & literatis longè meritis-
simus. Nescio enim, quomodo magnorum virorum con-
uersatio honesta animis induit, & ad vtrumlibet indiffe-
rentes reuocat ad rectum. Paulatim in pectus descendit,
& vim præceptorum habet, versari in conspectu viri ali-
cuius, ex cuius lingua & pectore plùs quàm ex multis Hi-
storicorum legas monumentis. Scilicet proximis appli-
catur omne quod tenerum est, & in eorum similitudinem
crescit. Itaque hoc Præceptore non aliter ac si Alexan-
der Aristotele in tantum proficiebat, vt palam faceret
celeriores esse virtutis quàm ætatis progressus. Quod si a-
liquando à serijs auocaretur, id agebat, quod postea cede-
ret virtuti, in armis, telis, equis militaribus explorandis
commorabatur, iam in cursum concitando, iam in gyrum
flectendo, iam effusos in omnem impetum, & cursum fræ-
no cohibendo. Corpus saltu gradu laboribus exercebat,
arcum tendebat, spicula tot aliquando exactura animas,
quod dispendia fecissent nunc in leues auras mittebat,
nunc ad scopum longissimè dirigebat. De rebus bellicis,
de castrorum metatione, de vrbium munitionibus, de stra-
tagematis cum veteranis colloquia instituebat, & quæ
antiquorum res gestas, quæ maiorum suorum facinora
sæpius trutinando pensitabat. Vidère perduelles Moschi
nouum hunc & inusitatum exorientis virtutis splendorē,
adeoque illo perculsi sunt, vt qui iam densis Pseudoprin-
cipum suorum præstigiorum obriguissent tenebris, hanc
ipsam

ipsam lucem expeterent, atque rigidis illis Septemtrionalis Vrsæ partibus nouum sidus inferri, quod calore clementiæ & mansuetudinis omnem crudelitatis ac barbariei nocium humorem exsiccaret, & splendidissimo vt fidei sic humanitatis fulgore illustraret, cuperent. Quamquam illis quidem optare & petere licuit, accipere nequaquam; quod Sacrum Caput Regalibus destinatum coronis nequaquam Ducatus temerandum mitra fata paterentur, & cui tot triumphales parauerant lauros, eundem genti ingloriæ per seigne otium imperare inconueniens arbitrantur. quanto Polonæ gentis bono nouit, qui tempora illa nobis quidem & toti Christianitati maximè formidanda, at SS. ad promerendum virtute Regnum perquam opportuna recogitat. Scilicet vix dum grauis illa moti Aquilonis subsedit procella, qua Reipub. nostræ nauis Moschis instantibus perebatur, cùm nouas in nostrum Regnum Oriens ruptis foederum repagulis effudit tempestates. Quis illorum temporum memoriam sine dolore & lachrymis poterit colligere. Minus esset si aliorum sensu & arbitrio, nostro iam perieramus. Non enim Europæam modo militiam, non Prætorianum tantum robur, sed validissimas totius Orientis copias Osmanus in nos exciuerat, & quod vt illius contra nos accendebat, sic nostrum contra illum deiciebat animum, ille ipse immanissimus Spartacus eo fine comitem se exercitui adiunxerat, vt non modo fructu perceptæ victoriæ, sed crudelitate ultionis animum suum satiaret. Vidisses exercitum hostilem, campos Chocimenses longè latèque insedisse, Tartaros ad incursiones promptissimos, vicos, pagos, oppi-

da, ferro ac flamma deuastasse, & metum ac terrorem belli per omnem oram Ruffiæ circumtuliffe. Vidiffes tantum apud hostem apparatus bellicum, quantus non Polonia modo sed Europæ subiuganda fufficeret: contra verò in nostris castris exilem militum manum continuis laboribus ac vigilijs fractam, victu ac cōmeatu deficiente viribus cōcidentem. Audiffes ibi lætas acclamationes, & solennes ante victoriam triumphos, hinc alta ad implorandum desuper auxilium suspiria; ibi ludis, iocis, ac comellationibus indulgentes, hic maxima cum præparatione & sedulitate in omnem hostis inuadendi occasionem intentos; ibi tumore ac furore plenum tyrannum inter obsoletorum greges, inter stridentes vlulantium voces, inter exquisita luxus ac libidinis instrumenta diffluentem & quid deuicta Polonia sibi agendum restaret, quæ Regna Christianitatis primo inuadenda, quæ occupanda imperia deliberantem hic Serenissimum Principem VLADISLAVM fatis prærepto Duce ne dum recollectis post grauem morbum viribus, castra obeuntem, lustrantem vigilias, annonam tempestiuè prouidentem, fessos & debilitatos blando ac affabili sermone reficientem, & iam Patriæ amorem, iam coniugum liberorumque charitatem, iam salutem ciuium, iam gloriæ immortalitatem ob oculos vnicuique proponentem. Quid verò vbi iam dies ille quo in Castris nostris statua sibi destinabant hostes venit, quanto impetu castra vndique inuadebant? alij vallum superare & per cadauera suorum aditum sibi sternere cupiebant, alij tormentorum ac machinarum emittentes tonitrua, omnes vnâ nece inuoluere appetebant, alij à fronte, à

te, à tergo, à lateribus assultus facere, & quò nostrorum vires dispergerentur ab omnibus simul partibus oppugnare non desisterent. O diem illà fatalē Poloniæ toti; Christianitati? nisi cælitus tantus animus, tantaque fortitudo indita fuisset Serenissimo VLADISLAO; qua & impetus sustinere, & inuadentes procul à Castris abigere potuisset. Iam conuassatis rebus iter in Poloniam hostis instruebat, iam certos dies, quos comestationibus in primarijs Regni huius urbibus impenderet, destinarat; ibi inquit prandium, ibi cænam sumam, ibi pernoctabo, ibi relaxationi corporis aliquantulum temporis impendam. Iam compedes, ac ferreas catenas quibus victos nos superbe triumphali curru insidens ante se duceret, ac ad perpetuam seruitutem ablegaret parabantur: cum ecce (prò mirabilem circa nos Dei Optimi Maximi prouidentiam) amissis tot primarijs Ducibus, tanta strage veteranorum, tam ingenti Tartarorum cæde anim aduersa dubiæ belli fortunæ cladibus his admonitus, de acie decessit, & victoria Serenissimo relicta, conscientia malæ gestæ rei motus, pænâ daturus suas ad sedes properauit. I nunc superbissime imperiorum deprædator, & Tuas victorias, vi, fraude, dolo, alijs extortas deprædica. Duc ante Te excidio Bizantini subiugatos Græcos ac Thraces, euersione Trapezuntini, Ponti & Asiæ accolæ, occupatione Sultanici Seres & Ægyptum. Calca subiecta cola Asiaticorum quibus nihil multitudo profuit, Mamæluکانorum quos robur suum defecit, Armeniorum, Babiloniorum, Arabum, quos vicina Persidis defendere non potuit. Strepit victa compedibus Europæorum magna pars ex Mæsis, Tribalibus, Dacis,

cis, Dardanis, Illyrijs, Pannonijs, quos à Tua oppressione non locorum distantia, non Regum ac Principum potentia, non finitimum Occidentis imperium protegere potuit. His victorijs, his triumphis Serenissimo prælufisti, ut tantò gloriosior de Te victor triumpharet, quantò bellicosior plurimarum gentium iniustissimum tyrannum vno prælio omnibus belli laudibus spoliaret. Felix profectò Polonia, felix Europæ Tua ad nos expeditio, quæ talem inuenit salutis ciuium propugnatorem. Sed non his circumscripta est Serenissimi VLADISLAI virtus cæcellis, quam ille non ex Maiorum suorum exemplis lectam, sed cælitùs sibi inditam videtur habuisse. Vnus Alexandro Orbis angustus erat, VLADISLAI triumphis Osmanus non sufficebat. Prodi Tu quoq; in scænam siue Annibalis callidi, siue Alexandri Suetici nomen vis Adolphe Gustaue. Vexa Lithuaniam, eripe Liunioniam, sollicita contra nos ad arma Moschouiam, vel si hæc minora videntur, inuade Prussiam, vasta agros, populare vicos, exure oppida, vrbes alias vi, alias fraude, alias proditione occupa. Ac ne latibula tantum quærere videaris, educ in campum acies, victoriam quam tibi fortuna porrigit nostris præripe. Quid? nullum ne speras iniurias gentis belatricis vindicaturû, nullû plenos tumoris spiritû tuos cõpressurum. Crescit en crescit fatalis Tibi Polonus Scipio, qui licet nunc tantis Patriæ calamitatibus subuenire velit & possit, plenior tamen in throno constitutus Regali de Te victoriam expectat. Vides? illum à Sanctissimo Ecclesiæ Pastore, quasi è cælesti depromptis arma mentario armis ornari, ac contra omnes non Tuos modo sed omniû Chri-

Christianitatis hostium impetus præmuniri. Hoc diadema sacrum, quo caput eius toties pro salute Patriæ grauissimis expositum periculis ornatur, ardore maximo animū ad profigandos Ecclesiæ hostes inflammabit. Hic mucro vagina vacuus qui sacris Summi Ecclesiæ Pastoris manibus porrigitur, perstringet oculos hostiū, vt ad illi^o cōspectum totis viribus atque artibus contremiscant. Vident inter instructissimos armis exercitus in obsidione Bredæ versantem, & ad innatam sibi dexteritatem vsū, & diurnam experientiam adiungentem. Tu verò tanto Principe beata Polonia quid iam diutiùs moras trahis? cur non Regalem sacro superimponis capiti Coronam? quem in locum D. SIGISMVNDI sufficias, (benè enim tecum actum puto, quod tantisper donec mascula adolesceret Serenissimi VLADISLAI virtus superstitem illum habuisti) dubitas? desige aliquantisper mentis Tuæ oculos in Serenissimo VLADISLAO, an non nascendo Regnum meruisse fateberis? Sed Reges Te eligere velle non accipere dices? quis verò pluribus virtutibus quas in alijs deligere posses ornator vnquā comparauit? quis maiora & euidentiora summorum in vniuerso orbe Virorū testimonia promernit? cui æquiori iure Sceptrum Regale tradere potuisti. Sub Tuo cælo natus, Tuo lacte enutritus, pro Te tot bella suscepit, tot pericula adiit, tot molestias deuorauit: quin potius Tuum & defensorem, & propagatorē arctiori constringis amplexu, & Regio insignem diademate submisso poplite veneraris. Fecit quod gratam & piam matrem decuit Polonia, detulit regimen bellatrix in Orbe gentis maximo bellatori, & quem paulò ante Sueciæ breui

suum Regem salutauit. O diem omni luce clariorem, quæ nobis Regem protulit VLADISLAVM. Videre mihi videor cælum, terras, maria, in omnem felicitatem sub tanto Rege conspirare, & lætos pacis dies Regno huic ominari. Equidem si tanta consensio animorum eo tempore, quo nullum maioribus discordijs ac perturbationibus feruet, quo in varias distracti factiones ciuium animi, nihil minus quàm vnionem & mutuum amorem cogitant, quo vnusquisque id quod aut suæ religioni, aut honori expedire arbitratur, extorquere nititur apparuit; & quisquam non certissimam de consequentibus annissumeret coniecturam. Magnæ & inusitatæ cuiusdam virtutis ac felicitatis fuit, omnium animos ad sui amorem & admirationem rapuisse, maioris quoquo voluit flexisse, maximæ perpetuo sibi obligatos & mancipatos tenuisse, quod profectò tam feliciter & prosperè Serenissimus consecutus VLADISLAVS, vt in Regali constitutus Solio, & apud ciues amorem promeruerit, & hostibus terrori fuerit, & immortalẽ nomini suo gloriam compararit. Ac ciuium quidẽ quis cum Regem non amaret, quem iustitia, clementia, liberalitas, prudentia, toto vitæ suæ tempore maximè cõmendaret. Nihil magis in odium adducere solet Principẽ, quàm turpis & cum dedecore transacta vita: nihil maiorem conciliare amorem, quàm præclaris virtutibus insignis & conspicua. Æterna eius fama vt bona immortalem gloriam, sic perpetuam mala parat ignominiam. Nemo enim non ex eo de ciuib⁹ iudicat, quod facilius naturã errare quam dissimilem sui Rempub. formare Principẽ obseruarint sapientes. Nouerat hoc optimè Serenissimus
VLA-

VLADISLAVS, atq; ideo totam vitam ita vixit, vt quod olim Traiano Plinius hoc illi adscribi posset, cum ipse fuerit optimus omnes eum circa se similes effecisse. Itaque non mirabamur tam vberes virtutum prouentus in hominibus, non bonos ad ardua quæque & difficillima pro Repub. obeunda accendi, nefarios verò à vitijs & sceleribus deterreri, cum & virtus præmium & vitium pænam inueniret. Nescio enim quomodo licet ipsa sibi sit pulcherri-
ma merces virtus, pabulo tamen honoris in tantum alitur, vt illo sublato non aliter atque ignis sine alimento euanescat: sed & vitia nisi Patronum inueniant, raro vel nunquã in publicum, latebris assueta prodire solent. Vidimus Senatum prudentissimum, milites bellicosissimos, Officiales temperantissimos, ideoque & pace & libertate aurea gaudebamus. Vigebat inter homines amor, concordia, & antiquus ille Polonorum candor: augebatur bona in virtutibus æmulatio, & honesta inter æquales cõtentio. Nemo enim tam iusto honorum dispensatore in cassum se laboraturũ arbitrabatur; nemo pro Repub. operam se perdere supposebat. Suscipienda erat Reipub. ac Regis nomine ad externos & finitimos Principes Legatio: quis illã nõ modo non recusauit, sed etiã pro honore gentis nõ absoluit? conducendi proprijs impensis ad reprimendas hostiles incursiones milites? quis sumptibus suis pepercit? ponenda pro Patria salus & vita, quis tergiuersabatur. Testis est Illustriss: *Georgius Ossolinski*, Supremus Regni Cancellarius, cuius Legati aequè magnificentiã ac eloquentiã Domina gentium Roma mirabatur. Testis Illustriss: *Ioannes Lipski*, Episc. Culmeñ. vitæ innocentia & morum gra-

uitate conspicuus, & cum hoc Illustriss: *Gasparus Dinhof*,
Palat. Siradiæ, magnorum in Repub. meritorum, qui ad de-
ducendam olim Serenissimam CÆCILIAM RENATA-
TAM, nouam Sereniss: Sponsam, tanto cum splendore at-
que apparatu Germaniam adiëre, vt antiquorum Legatos
si non superasse, certè adæquasse viderentur. Testis Illustr.
Vencesla^o Leszczynski, Episc. Varmiæ, & Illustr. *Christophor^o*
Opalinski, Palat. Poseniæ, qui ad alterã Sponsam Sereniss.
(prior enim illa relicta prole mascula SIGISMUNDO
CASIMIRO, quem nobis aduersa inuiderunt fata, ad cæ-
lestem properauit curiã) LVDOVICAM scilicet GON-
ZAGAM, Cliuiæ ac Niuerniæ Ducem, relictam nunc Re-
ginam Poloniæ, Galliam inuiserunt, magno cum totius
gentis nostræ honore. Testes deniq; plurimi alij, Ciues ac
Senatores Patriæ amantissimi, quos si omnes percensere
vellem, ingens Catalogus eorum mihi esset recensен-
dus. Summa hæc profectò erant ad Heroica & im-
mortalitate digna facinora ciuium incitamenta, cùm vi-
derent viuere se sub tanto Rege, sub quo virtus, præmio
non destitueretur: illa verò, leges non ex proprio arbitrio
sed ex Ordinum ac Senatus condere, has ipsas sacrosanctè
obseruare, causas Ciuium æquabiliter discernere, an po-
strema? Tyrannus est non Rex cuius velle ciuium lex, cui-
us iubere subditorum ius. qui si leges condit tales condit,
quæ sint in rem suam non Reipub. si iura decernit talia de-
cernit, quæ ciuibz & libertatem, & opes, & vitam eripiât:
si causas discernit, taliter discernit, vt non minùs reus quàm
actor contracto sententiam audiat supercilio; si discordias
componit, taliter componit, vt vterq; non priùs compo-
fuisse

fuisse doleat. Procul hæc à Serenissimo Rege VLADISLAO aberant, Regem se ille sed Regem Polonorum id est liberorum esse sciuit, ideoq; liberè illis imperauit. Vos hic appello Senatores Equitesque Poloni, quid voluistis quod sub hoc Rege non obtinuistis? Vestra voluntas illi lex erat. Quid in illis Comitibus vel Comitibus Generalibus decreuistis quod non acceptaret? Vestrum arbitrium illius ius erat. Corrigendæ & amplius extendendæ vobis videbantur libertates, illo annuente correxistis; sancienda foedera cum finitimis hostibus, illo consentiente sanciuistis; immutanda, augenda, innouanda vectigalia ac tributa, illo concedente mutastis, auxistis, innouastis; indicendum bellum vel indictum suscipiendum, illo non recusante indixistis, suscepistis; adeo vt si quando nescio quo sinistro fato euenisset, vt Comitibus illa Generalia, tanta Ordinum frequentia ac concursu, celebrari solita, ad optatum finem non peruenissent, nulli minus quàm illi hoc fuerit imputandum. Iam quis vestrum causam coram eo dixit, qui nō æquitatis ac iustitiæ personam in eo aduerteret. Accedebatis non tanquam ad Tyberij aut Caligulæ, sed tanquam ad Augusti Tribunal, exponebatis causas non tanquam coram dormiente Philippo, sed quasi coram vigilante Traiano: illud identidem ingeminando, nulla apud Regem inaudiendo difficultas, nulla in respondendo mora, audimur statim, dimittimur. Nemo vestrum à congressu arcebatur; liberum erat per publicum ingrediente subsistere, occurrere, comitari, præterire. Nemo indigebat illis admissariorum magistris, qui Regi nuntiarent, qui introducerent: patentes fores

omnium aditum admitterebant, paternus animus omnibus
beneuolentiâ exhibebat; adeo vt quod de Boleslao Chro-
bri proditum est monumentis, illum tanta fuisse æquitate
in causis tenuiorum potissimum, quorum iniuriâ priusquâ
ad aures Principum perueniant, diu luctantur audiendis,
vt etiam in itinere querimonias libenter exciperet, illud
de VLADISLAO nostro rectè dicere quisq; posset. Qua-
propter sic patentibus Regis foribus & auribus nunquam
viscera illi vestra claudebantur. Quia coram illo dicere
licebat, de illo dicere nefas videbatur. Non audiuius il-
las voces ciuium, quibus iustitiam desuper accerferet, sed
& lites ac discordias vix aliquas vidimus, quod vigente iu-
stitia, nequaquam ditior pauperem opprimere aut aggra-
uare auderet. Tuta erat vicinia Equitis ac Senatoris, cum
& ille debito honore hunc prosequeretur, & hic omnem
illi amorem ac beneuolentiam declararet. Quid verò hic
dicam de illa parte iustitiæ, quæ ad pietatem & cultum
Dei pertinet, quis illum Pijssimorum Regum hac virtute
superauit? quis Orthodoxam fidem Romanam ardentius
promouit? Viuit in recenti memoria D. ille VLADI-
SLAVS IAGELLO, qui Lithuaniae populis libertates,
immunitates, gratias, exemptiones Catholicis hominibus
dari solitas concessit; nihil æquè valere ad retinendos po-
pulos, atq; ad deuincendos homines & moderandas stabi-
liendâsq; Respub. ratus, quam religionem. Viuet & Se-
renissimus VLADISLAVS IV. qui videns hydram illam
hæreseos caput attollere, ac quâ in Polonia, quâ in Lithua-
nia visceribus nidum suum explicare, quasi alter Hercules
horrendum & informe monstrum primò Vilnæ tandem
Racouia

Racouia oppressit & suffocauit. Grata est hucusq; rec or-
datio Miēcislai primi Poloniae Catholici Principis, qui æ-
dificatis multis in locis Ecclesijs, fundatis Episcopis atque
Archiepiscopis, ditionem suam omnem eius gratia obibat,
vt alij muneribus, alij honoribus ad Christianam Religio-
nem allicerentur. Non cessit & huic Pijssimus noster
VLADISLAUS, qui in signum pietatis, Claromontanam
Virginis Sanctissimæ miraculis toto Orbe claræ Eccle-
siam muniuit, votisque Regalibus & ornamentis ad-
auxit. D. Martyris Stanislai sacrum depositum in tumba
argento puro fusa condidit. Cælestis militiæ Principis S.
Michaëlis templū vetustate collapsum Smolensci magnis
impensis reparauit. D. Casimiri Basilicam Vilnæ Regali
munificentia extruxit, illud sollicitè prouidens, ne vllum
dispendium bona Ecclesiastica vnquam paterentur. Edi-
xerat diem secundā Martij ille ipse Catholicissimus Rex
Miēcislauus, quā simulacra falsorum Deorum in oppidis at-
que pagis confringerentur, & vani priscae superstitionis ri-
tus à Magistratibus abolerentur. Nostri verò Sereniss:
VLADISLAI charitativum illud Torunij colloquium, in
quo in id maximè quos destinauerat, Summi Theologi
mandato eius incumbabant, vt redditis rationibus Fidei
ad ouile Christi errantes ouiculas reducerent, ac in vm-
bra mortis sedentibus lumen vitæ commonstrarent; an
non eo collimabat, vt sacrosanctæ Fidei Catholicæ cultus
per vniuersas Regni huius partes expulsa hæresi propaga-
retur? Quod si ita diuinum honorem ac fidem veram pro-
mouere voluit, dubitamus illum spem charitatem alias-
que virtutes Christianas coluisse? an verò tanta cum ani-
mi con-

mi constantia graui morbo fractus, & iam morti proximus
de vitæ huius miserijs, de maximis Seruatoris nostri in ge-
nus humanum beneficijs differuisset? an actus amoris &
gratitudinis in cruce pendentem Christo exhibuisset? an tā
copiosos lachrymarum fontes delicta sua, si quæ erant, vt
nemo nostrum sine vitio est, expiando profudisset? an de-
niq; viaticum illud salutare Corporis & Sanguinis Domi-
ni tanta cum animi submissione, tanta cum inflammatio-
ne cordis suscepisset, nisi toto vitæ tempore bene se per
varia virtutum exercitia præparasset. Nemo feliciter ad
mortem peruenit, nisi qui se ad eam diu benè disponit, cu-
ius metum vita composita demit. Benè viuas, vt benè
moriaris oportet. quippè vix alicui contingere, mors bo-
na, & vita mala. Hinc est, quod cū appropinquaret, sen-
tentiam laturus de omnibus annis eius dies, & remotis
strophis ac fucis iudicaturus, sine omni metu ac pauore læ-
tus & hilaris eundem excepit, non tanquam scopulum in-
famem fugiens, sed tanquam portum placidissimum salu-
tans. Tempus recipiendi præmium pro curis & laboribus
aduenisse gauisus, quod lōgo fesso itinere viatori accidere
solet, sine molestia obdormiuit, nobis verā virtutū Rega-
liū relinquens imaginē. Neq; enim sola iustitia cōtentus,
alias virtutes Regias intermisit. Erat in eo summa clemē-
tia, quā cum summis quibusq; quos venerabatur antiqui-
tas certare potuisset. Hæc efficiebat, vt nunquam suppli-
cem abijceret, nunquam innocentem excluderet, nunquā
iniurias & offensiones vindicaret. Supplicasti perduellis
Moschæ Victori, & quem armis non poteras, precibus vin-
cere voluisti, nouo genere & modo, ecce verò victas dat
affe-

affectuum manus, & qui paulò ante hostes, nunc ipsam victoriam animumq; vincit. Admonuisti Regem Polone, non iam in aurem, sed in publica luce, cum omni tempore, tum illo potissimum quo de bello suscipiendo cōtra Turcam grauissimam in Senatum introduxerat deliberationem. Poterat commoueri, poterat succensere, quippè Regibus etiam quæ prosunt, ita nili vt delectant, dicantur, bilem mouent. Accendebant animū sumptus maximi suscepti, inuitatus miles externus, exterorum Principum sollicita expositulatio, & quod maximum est, gloria immortalis. Tulit tamen omnia Regio, quia placido animo, nihilq; his commotus, omnia pati, quàm contra Ordinum voluntatem aliquid aggredi maluit. Quare dicet non ingrata posteritas tantam eius in maxima fortuna clementiam, tantam in summa potestate affectuū moderationem. Prædicabit in victoria hostium, quæ natura insolens ac superba est modum, sed & in exacerbatorum ciuium mitigatione dexteritatem: & quoties in memoriam Sereniss: VLA-DISLAVM sibi reuocabit, toties iustum & clementem mirabitur Regem. Quid verò ybi tot liberalitatis ac magnificentiae plusquam Regia recolliget argumenta. Fuit, fuit enim hæc virtus ita illi propria, vt in naturam transisse videretur. Nemo à conspectu eius tristis recedebat, nemo non tanquam ex Nilo hauriebat. Hinc nullos thesauros, nullos auri & argenti acervos, nullas eum collegisse opes, quis mirabitur? quanquam multos thesauros, ingentes diuitias coaceruasse quis non fatebitur? quas ille non in arctis conclusis seramentis reponebat ærarijs, sed in animis & pectoribus benè meritorum Ciuium. Equi-

dem credo illum toties ingeminasse, quod aliquando Magnus Alexander, ex quo cum Perdicas quæreret, quidnā sibi reseruaret, cū ea quæcunq; ingenti sumptu ac labore cōquisiuisset, maximā facilitate amicis elargiretur. Superest *inquit*, mihi gloria eius, quod dedi, & quod acquisiui, & præterea spes eius quod daturus sum & acquisiturus. Sciuit profectò beneficentia & liberalitate non imperitos modo, sed & præclara atq; illustria ingenia moueri, sciuit melius Imperia beneficijs quàm armis custodiri, sciuit extra fortunam esse quidquid donaret & largiretur. Quod si verò aliquid superesset ex his quæ bene meritis tribueret Ciuibus, quàm prudenter ad ea quæ & ornamento & munimento essent Reripub. conuertebat. Etenim, vt omittā armamentaria omni genere & apparatu bellico instructissima, quæ ille vetustate collapsa ferè ex fundamentis, Cracouiæ, Varfauia, Leopoli, alijsq; multis in vibibus erexit: vt vallos, quibus Regiam hanc ab omnibus si quæ grāuiora imminerent pericula, muniuit; vt in desertis illis campis, ad reprimendas incursiones Tartarorum, constituta firmissima præsidia præteream? quomodo huius magnificæ & Regalis structuræ, quam omnis posteritas mirabitur & obstupescet, instituendæ Polonæ Iuuentutis gratiā extructæ potero obliuisci? Magna profectò fateor laus est Serenissimi VLADISLAI, armis turgescerent hostium animos perdomuisse, magna pace parta iustè, piè, clementer Regnum administrasse, at prouidisse perpetuis temporibus, vt Respub. Senatores dignissimos, Ecclesia Mystas sanctissimos, Tribunal Iudices æquissimos, castra milites fortissimos, habeant quantò maior? Recentibus illi &

illi & proximi à Deo viri duobus his quasi fulcris vnâ-
quamque Rempub. niti, armis scilicet & literis credi-
derunt: ideoq; non minorem curam circa ferocientes bar-
barie animos honestissimis disciplinis in gyrum rationis
reducendos, quam circa hostium incursiones à finibus
propulsandas adhibuerunt: externos illos corporis & for-
tunæ bona eripere, internos animum in captiuitatem se-
mel acceptum perpetuâ seruitute premere aduertentes.
Fecit hoc ipsum Sereniss: VLADISLAUS, cùm à Marte
ad Pallada respectans eiusdem honorem, non vindicauit
tantùm, sed quod æternum nos obligatos facit, nouis ac
nouis beneficijs cumulauit. Itaq; quoties res eius gestas
commemorabit posteritas, quoties debellatos hostes in
scenam producet, quoties victorias & triumphos nume-
rabit, toties loquaces in virentibus Parnassi iugis Musæ
ipsius laudes occinentes, mittent sonorum per vniuersas
Orbis partes echo, & pennatam tanti facinoris propellent
quaquauersum famam. Academia verò nostra haud in-
grata tanti beneficij non in auro aut ære, sed in viujs pe-
ctoribus tantæ propensionis in literas eriget monumen-
tum: & quod D. Iagelloni præstat, nullum tempus
quo non memoriam eius colat, elabi patietur. Viuet
Serenissimus, & viuet quàm diu literæ, quàm diu vir-
tus, quàm diu eruditio. Et quoniam sic literas & literatos
coluit, quis hinc non clarissima prudentiæ eius colliget in-
dicia. Non erat illi necessarius Phengites lapis, quo au-
las & Palatia insterneret, vt in eo tanquam in speculo, quæ
à tergo gererentur cerneret, prudentia eius ita futura pro-
spiciebat, vt euentus rerum certissimos præuideret. Non

erant necessarij Argi oculi, omnia ita cernebat, vt nihil inopinatum, nihil insolitum illi accidere potuisset. Quod si sapientissimus Chilo Regem optimum dixit, qui immortalia cogitaret: Anacharsis verò, qui ceteris prudentia antecelleret, quis non optimum, quis non amore dignissimum arbitretur. Istæ lachrymæ vectigales, hic planctus omnium Ordinum, an non amantis cordis expressum est documentum. Amaimus vt Regem nostrum, sic Regales in eo virtutes quibus excelluit amaimus: sed & fortitudine eius in tantum vicinos hostes terruimus, vt semel victi nihil contra nos amplius molirentur. Meminisse enim potestis, qui illum motus cum primum ad clauum Regni sedit, exceperunt. Quomodo sædifragus Moschus bellum quod tanto annorum spatio apparabat, illi indixerit, quantum numerum militum, qui centum millia excederet, in campum eduxerit, quas incursiones in Prouincias Vestræ ditioni subiectas armatus fecerit, quot agros ferro, flamma, depopulatus sit, quàm arcta obsidione Smolenscum cinxerit, quàm vi Nowogrodikum expugnarit. Iam illæ sollicitationes Turcarum, illæ Tartarorum corruptiones, quàm graues & periculosæ erant. Nisi hæc in VLADISLAI tempora incidissent, nescio quomodo tam potentem hostem, & ad omnem belli ac fortunæ casum promptissimum vicissemus. Quis enim rigente bruma non potius de conseruatione salutis suæ cogitaret? quis illis se crederet partibus, in quibus cum cælo, terrâ, ventis, esset decertandum. Ibat tamen intrepidus miles, & præeunte Rege nihil sibi inuium fore ratus, stetit in conspectu hostis, priusquam famam de illo accepisset. Hic ego

egō quid prius dicam, aut quid admirer? summam ne Regis quæ omnes in admirationem rapiebat in maximâ rerum penuriâ patientiam? an infractam in aggredendis & oppugnandis hostibus constantiam ac fortitudinem? Nimirum in summa difficultate cibariorum non lautius Regi præbitum est, quam militi, nec erat graue gelu, & pruinam à carne frigore concreta inter vescendum abradi, vilique toro, quem militaris insterneret stragula, fessos artus reclinare. At verò cùm iam ad pugnam ventum, nemo hostem aggressus animosius, nemo militem incitauit ardentius? nemo resistentem loco pepulit acrius; nemo fuscum & fugatum insecutus vehementius, nemo ad extremum supplicem & prostratum ad pedes accepit humanius; adeo vt vno illo tempore non maiorem de hoste quam de seipso victoriam retulerit. Nam cùm in victum hostem ad arbitrium suum sæuire, & iniurias veteres negati Ducatus vindicare potuisset, tanta usus est mansuetudine ac clementia, vt furorem militare non ultra victoriam extendi, pateretur. Neque verò hoc bello tantum illius fortitudo enituit singularis, sed multis alijs grauibusc ac difficilibus. Nondum à Moschico bello respirauerat, cùm Abasi Bassam in finibus Poloniæ hærentem, ipsum verò immanissimum Tyrannum Amuratem iter in Poloniam apparantem accipit. Et Bassam quidem illum Duce victoriosissimo, militarisque disciplinæ obseruantissimo STANISLAO KONIEC-POLSKI, à patrijs focus & laribus arcuit, ipsum autem Spartacum altero post anno imperiosas condiciones pacis accipere coëgit. Mitto hic bellum contra Suecos, pro-

recuperanda Prussia susceptum, quod quidem ille sine
cæde, sine sanguine, felicissimè à Patria auertit, pacem-
que optatam Regno comparauit. Prætereo motus Co-
sacorum magna prudentia sedatos, incursiones Tartaro-
rum compressas, & alia plurima, quibus exponendis præ-
clara insudebant ingenia: illud dicere sufficiat inuictam
hanc Regis nostri fortitudinem tantum nobis profuisse,
vt pacati & tranquilli viueremus, Illi verò vt & hostibus
terrori esset, & maximis ornatus triumphis immortalem
nominis sui gloriam compararet. Sed heu inuida felici-
tatis nostræ fata, cum sic Regno pacem, ciuibus securita-
tem, vrbibus ornamenta, campis & agris vbertatem cõ-
parasset, cum tot victorijs & triumphis clarus Solis instar
radios suæ beneuolentiæ in subditos, liberalitatis in ege-
nos, humanitatis in ciues spargeret, cum vota nostra vl-
terioris felicitatis ardore irritaret, morbo graui contracto.
Merecij 20. Maij vitam immortalem cum mortali com-
mutauit. Eheu lux Patriæ ac Parens, exemplum omnis
æui, nostri admiratio & stupor. Heu bellator, triumphator,
spes Tuorum, hostium terror, orbis amor, in quem
Reges ac Principes oculos suos conuertebant, quem tan-
quam prototypum actionibus suis proponebant, quem vi-
disse magna pars felicitatis erat. Heu rediuiue Polono-
rum Hercules, qui fama Orbem vniuersum compleuisti.
Itané in tanta prosperitate rerum, in tantis successibus,
illud vnum habere non potuisti, vt si non perpetuis hoc
enim humanum non est, at vel Parentis Tui vixisses nobi-
scum temporibus. Nos Te superstitem cupiebamus, Tu
nos superstites reliquisti: Nos Tibi de nostris annis de-
mendo

mendo vitam producere optabamus, Tu nec Tuorum appetens, eandem alacri ac prompto animo deseruisti. Nos nostris funeribus viam ad sepulchrum præcludere volebamus, Tu nos hac in parte superare voluisti. Sero profectò, sed nostro malo edocti, quem Regem amiserimus, cognoscimus. Serò quid Tibi debeamus, experimur. Sed scio, quid rerum agatur, non erat amplius capax Tuarum virtutum, Regnum hoc, ideo præmia tantorum meritorum, quibus totâ ferè Europâ obstrinxeras, quæ tota reddere nequibat à Suprema Maiestate Diuina recipere properasti. Nemo Regū ac Principū regimen suum illustrioribus documentis approbavit, nemo magis ab vniuersis approbatum vidit. Scilicet vixdum ad Regimen Imperij admissus, pacem Regno ac Ciuibus conciliaſti, Religionem veram promouisti, literas ac eruditionem vindicaſti, nouis beneficijs excitaſti, benemeritos ciues præmijs ac honoribus ad virtutem prouocaſti, vrbes atque Arces munitionibus, Ecclesias ac templa ornamentis, Xenodochia & Nosocomia prouentibus dotaſti, Senatum viris prudentissimis, Curiam æquissimis, Castra fortissimis, Episcopos pijsſimis demandaſti, adeo vt qui magnas virtutes commendatum posteritati eunt, non quod alijs Regibus euenit, eligere, aut prætermittere aliquas debeant. omnes immortalī memoria dignissimæ, omnes fastis æternitatis inferendæ. Quare eat tecum eat hæc gloria, maneant nobis solæ virtutes, vt memoriam illarum colere nunquam desistamus. Ita fiet, vt quoties illas cōmemorabimus, toties ad illam Augustam Maieſtatem procumbamus. Quæ quia terris erepta cælo se intulit, ac omnes
gratia-

gratiarum præuenit actiones, erimus tamen pij in Manes
sacros Tuos, corporaq; & animos nostros Serenissimo
IOANNI CASIMIRO Fratri Tuo, Regi nostro
substernemus. Cui Deo præeunte ac iubente, omnium Or-
dinum consensu, totiusq; Poloniæ maximo applausu, re-
rum salus, Patriæ tutela, Imperij regimen, auita Maiorū
libertas tradita ac commissa. Adest illi rerum experientia
longo vsu comparata; adest prudentia & dexteritas, a-
dest animus Regalis, & tanto par Regno, adsunt aliæ in-
numeræ virtutes, quæ omnia fausta ac felicia Regno polli-
centur; illud requiritur, vt diu felix regnet & beatus.
Quamobrem Te nos omnes Maxime Regum Rex DEVS
Sabbaoth oramus, vt quæadmodum Tu Regnum hoc mi-
raculosè sacrosanctæ Fidei lumine illustrasti, ex paruis ini-
tijs ad eam amplitudinem euexisti, & tales illi semper Re-
ges prouidisti, qui cultum Tuum, qui bonum publicum
promouerent, ita illud integrum religione, stabile liber-
tate, opibus firmum, copijs adauctum conseruare velis.
Iam verò S. R. Maiestati vitam diuturnā, constantem ac
æquabilem fortunam, & pro hoc terreno Regno, illud
perpetuum & immortale, posteaquam & naturæ, &
gloriæ, & Reipub. satis diu vixerit, in illo Bea-
tarum mentium cætu benignus
largire,

D I X I.

*Impensis ex perpetua Foundatione Gener. Domini BARTHOLO-
MÆI NOWODWORSKI, S. Ioannis Hierosol.
Equitis Melitensis, Commendatoris Posnaniens.
olim S. R. M. Aulici.*